

Vesinäytteenotto-ohjeita

Yleistä:

- Ennen näytteenottoa kädet on pestävä ja kuivattava huolellisesti tai on käytettävä kertakäyttökäsineitä.
- Näytteenoton yhteydessä pyritään estämään näytepullon suun, kaulan ja korkin sisäpuolen saastuminen käsistä, hanasta tai muusta kohteesta.

Näytteenotto hanasta

- Vettä juoksetetaan saman verran kuin normaalikäytössä on tapana (enintään yksi minuutti).
- Mikrobiologisia määryksiä varten steriili vesipullo täytetään noin 4/5 kokonaistilavuudesta ja suljetaan tiiviisti. Steriilejä pulloja voi hakea näytteenvastaanotosta tai näytepullon voi steriloida itse keittämällä tai pitämällä uunissa 170 °C:ssa 0,5 litran lasipulloa ja sen korkkia vähintään 15 min.
- Kemiallisia määryksiä varten puhdas 1 litran lasinen tai muovinen vesipullo otetaan aivan täyteen ja suljetaan tiiviisti.
- Jos mahdollista, mittaa juoksevan veden lämpötila välittömästi näytteenoton jälkeen
- Täytä myös muut näytteenottolomakkeen kohdat:
 - o näytteenottaja (Y-tunnus tai sos. turvatunnus)
 - o näytteenottoaika (tarkka osoite)
 - o päivämäärä ja kellonaika
 - o mahdolliset lisätiedot (haju, väri, sameus tms.)
 - o sähköpostiosoite, johon tulokset voi toimittaa

Näytteenotto suoraan kaivosta

- Näyte voidaan ottaa normaalisti veden nostoon käytettävällä astialla (astia ei saa olla sellaista metallia, jota voi liueta näytteenottoveteen).
- Normaalisti nostoon käytettävästä astiasta näytettä otettaessa, pullo upotetaan vedenpinnan alapuolelle ja annetaan täyttyä.
- Suoraan kaivosta otettaessa pullo upotetaan suu alaspäin nopeasti 20 – 30 cm vedenpinnan alapuolelle ja käännetään pullo. Mahdollisuuksien mukaan pulloa liikutetaan varovasti horisontaalisesti kaivossa.
- Mikrobiologisia määryksiä varten vesipullot täytetään noin 4/5 kokonaistilavuudesta ja suljetaan tiiviisti.
- Kemiallisia määryksiä varten vesipullot otetaan aivan täyteen ja suljetaan tiiviisti.
- Jos mahdollista, veden lämpötila mitataan heti näytteenoton jälkeen.
- Muiden tietojen lisäksi näytteenottolomakkeeseen merkitään tiedot kaivon sijainnista, kunnosta jne.

Näytteet toimitetaan mahdollisimman nopeasti laboratorioon. Näytteet säilyvät myös huoneenlämmössä suoralta auringonpaisteelta suojattuna, kunhan näytteet toimitetaan laboratorioon viipymättä. Jos näyte lähetetään postitse tai muuten toimitus ei ole mahdollista saman päivän aikana, on pulloa pakatessa varmistettava sen viileänä säilyminen (+2-+8 c). Mikrobiologiset analyysit tulisi aloittaa 24 h kuluessa näytteenotosta.

Radon -näyte

NÄYTTEENOTTO-OHJE TALOUSVEDEN RADIOAKTIIVISUUSMÄÄRITYKSEEN: Radonpitoisuus, tritiumpitoisuus, kokonaisalfa-aktiivisuus ja viitteellinen annos

Talousveden radioaktiivisista aineista aiheutuvan säteilyaltistuksen rajoittamisesta säädetään sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa 1352/2015. Jos talousvesi on valmistettu pohjavedestä, on tutkittava radonpitoisuus ja viitteellinen annos, jonka taso arvioidaan alfa-aktiivisten aineiden kokonaispitoisuuden perusteella.

Radon on suositeltavaa tutkia vesilaitokselta lähtevästä vedestä. Viitteellisen annoksen tutkimiseksi tarvittava näyte voidaan ottaa joko lähtevästä vedestä tai verkostosta. Jos vedenjakelualueelle toimitetaan vettä useasta vedenottamosta eivätkä eri ottamoiden vedet sekoitu ennen verkostoon johtamista, tulee radioaktiiviset muuttujat tutkia jokaisen ottamon lähtevästä vedestä.

Tarvikkeet

- **Radon ja tritium:** Laboratoriosta annetaan ensisijaisesti lasinen 40 ml EPA-pullo, jossa kierrekorkki PTFE-tiivisteellä. Tilanteesta riippuen, näyte voidaan ottaa myös isompaan lasiseen pulloon, jossa oltava ilmatiivis korkki.
- **Vesilaitosten kokonaisalfa-aktiivisuuden ja viitteellisen annoksen näyte:** ½ litran muovipullo.

Näytepullot ja lähetteet saat tilattua ottamalla yhteyttä laboratorioon.

Näytteenotto

Näytteiden on oltava kirkkaita, ja eivät saa sisältää partikkeleita tai muuta kiinteää ainetta.

Jos mahdollista, niin poista hanan poresuutin. Juoksuta vettä, kunnes sen lämpötila tasaantuu. Säädä veden virtaus pienemmälle.

Radonnäyte otetaan viemällä pullo hanan alle pitämällä veden virtaus pienellä nopeudella. Vältä veden roiskumista pullon täyttymisen aikana. Pullo otetaan täyteen näytettä ja suljetaan heti ilmatiiviillä korkilla. Pulloon ei saa jäädä ilmatilaa. Samasta pullosta analysoidaan tritium, mikäli tarpeen.

Kokonaisalfa-aktiivisuuden ja viitteellisen annoksen näyte otetaan samalla tavalla, mutta pulloon voi jättää pienen ilmatilan.

Merkkaa näytteet ja kirjaa lähetteelle tarvittavat kohde- ja näytteenottotiedot. Päivämäärä ja kellonaika tarvitaan radonin pitoisuuden laskemiseen.

Merkkaa näytteet ja kirjaa lähetteelle tarvittavat kohde- ja näytteenottotiedot. Päivämäärä ja kellonaika tarvitaan radonin pitoisuuden laskemiseen.

Näytteiden toimitus

Vesinäytteet voi toimittaa seuraaviin toimipisteisiin:

SeiLab Oy, Seinäjoen toimipiste

Vaasantie 1 C, 3 krs.

60100 Seinäjoki

Puh: 050 464 0273

Näytteen vastaanotto auki ma-to klo 8-16, pe 7.30–15.00

Laboratorion aukioloaikojen ulkopuolella näytteitä voi arkisin jättää kolmannen kerroksen eteisen jääkaappiin klo 6.00 - 22.00

SeiLab Oy, Kauhajoen toimipiste

Topeeka 47 H

61800 Kauhajoki

Puh: 046 8511 352

SeiLab Oy, Haapaveden toimipiste

Teknotalo 1A, Teknologiakylä

Kytökyläntie 24

86600 Haapavesi

Puh: 0400 216057